

EBEVEYN TUTUMLARI VE ÇOCUĞUN KARAKTERİNE ETKİSİ

<https://erganiram.meb.k12.tr/>

ADNAN MENDERES MAH. KIRALAN DİNK
MEVKİSİ KÜME EVLERİ ERGANI MESLEKİ VE
TEKNIK ANADOLU LİSESİ BLOK NO 44 İÇ
KAPI NO 1 ERGANI / DİYARBAKIR

(412) 504 9352

Baskıcı Otoriter Ebeveyn Tutumları

Bu tutumun hakim olduğu ailelerde kararlar baskın ebeveyn tarafından alınır. Çocukların kararlarda söz hakkı yoktur. Evde belirgin kurallar vardır ve kurallara uyulması beklenir. Kurallar yerine getirilmediğinde ceza ve kısıtlamalar uygulanır.

Kararlar, fikirler tartışılmaz, duygu ve düşünceler üzerine konuşulmaz. Ailede spontane, keyifli geçen zamanlar sınırlıdır. Çocuklar için ebeveynleri karar mercii konumundadır ve yalnızca onay gerektiren durumlarda ebeveynlerle iletişim kurulur. Sıcak, güvene dayalı, samimi ilişki ve iletişim yoktur.

Bu ebeveyn tutumu ile büyüyen çocuklar içe kapanık, sinik, pasif agresif bireyler olabilirler.

İhmalkar, Reddeden Ebeveyn Tutumları

Çocuğun duygusal ihtiyaçları da dahil olmak üzere temel ihtiyaçları ihmal edilir. Ebeveynin kendi ihtiyaçları ve sosyal yaşamı çocuktan daha önceliklidir.

Ebeveynler çocuğun olumlu yönlerini görmezken hatalarına aşırı tepkiler verebilir. Cezalandırma, aşağılama veya yok sayma davranışları hakimdir. Çocuğun belli bir rutini, düzeni yoktur.

Sosyal yönü zayıf, geri planda kalan, duygusal olarak gelişmemiş bireyler olarak yetişirler. Çocukta özgüven gelişmez. Çocuk ailede göremediği sevgi sonucu başkalarına karşı merhametsiz ve sevgisiz davranabilir. Öfkeli, saldırgan davranışlar sergileyebilir. Çocuk kendisini sevgiye layık görmeyebilir.

Aşırı Hoşgörülü Ebeveyn Tutumları

Evin efendisi adeta çocuktur. Ebeveynler çocuğun istek ve ihtiyaçlarını harfiyen yerine getirir. Aile yapmamak için direnç gösterdiği konularda da çocuğun ısrarlı talepleri karşısında boyun eğer. Aile çocuk üzerinde otorite kuramaz. Çocuğun mutluluğu her şeyden üstün tutulur.

Böyle bir aile yapısında büyüyen çocuklar şımarık, bencil, kural tanımayan bireyler olurlar. Sosyal beceriler gelişmez. Empati kurmakta zorlanırlar. Bir gruba dahil olmakta, kuralları olan ortamlara uyum sağlamakta zorlanırlar. Aile dışındaki ortamlarda kendi istedikleri olmadığında kırıklığa uğrar, aşırı tepkiler verebilirler. Eleştirilmekten, hatalarının görülmesinden hoşlanmazlar. İlişki kurmakta ve sürdürmekte zorlanırlar. Başkalarına saygı duymaz ama başkalarından saygı beklerler.

Bu çocuklar okul hayatından başlamak üzere akademik hayatta ve kariyerlerinde zorluklar yaşarlar. Ebeveynleriyle benzer davranışlar sergileyen kişilerle daha iyi arkadaşlık kurabilir, onları da yönetmeye çalışırlar.

Aşırı Korumacı, Müdahaleci Ebeveyn Tutumları

Ebeveyn çocuğun yaşına uygun tutum sergilemez. Ebeveynin gözünde çocuk hep “yeterince büyümemiş”tir. Çocukla ilgili tüm kararlar ebeveyn tarafından verilir. Beceremeyeceği düşüncesiyle çocuğa yaşına uygun sorumluluk verilmez. Okula başlayan ama hala kendi yemeğini yemesine fırsat verilmeyen, hala ebeveyniyle uyuyan çocuklar bu ailelere örnektir

.Bu çocuklar evde ailelerinin korumasına, okulda ise akranlarının veya öğretmenlerinin korumasına ihtiyaç duyacaktır.

Ayrılık anksiyetesinin, okul fobisinin en yüksek yaşandığı grup korumacı ebeveyn tutumuyla yetişen gruptur. Bu çocuklar ergenlikte ve yetişkinlikte de sürekli korunup, kollanmaya ihtiyaç duyarlar

Tutarsız, Kararsız Ebeveyn Tutumları

Tutarsız ebeveyn tutumlarında çocuk da kendi içerisinde bir tutarsızlık yaşar. Ebeveynin kimi zaman çok ilgili kimi zamansa tamamen ilgisiz tavırları bu karmaşayı doğurur. Çocuk ebeveyninin tutarsızlığını bir mantığa oturtmak ister. Hangi davranışının sonucunda ilgi görüyor ne yaptığında ilgiyi kaybediyor araştırır. Ancak ebeveynin bu belirsiz tutumunu açıklayacak mantıklı bir dayanak bulamaz.

Çocuk bir davranışında ödüllendirilirken başka bir zaman aynı davranıştan dolayı cezalandırılabilir veya eleştirilebilir.

Böylece çocuk neyin doğru ve kabul edilebilir olduğunu öğrenmeden büyür. Bu tutarsız tutum çocuğun benlik gelişimini zedeler.

Mükemmeliyetçi Ebeveyn Tutumları

Mükemmeliyetçi ebeveynler çocuklarının her konuda en iyi olmasını isterler. Onlara göre çocuk yetiştirmek kitaba uygun gitmesi gereken bir işçiliktir. Programlanmış bir makine gibi çocukların her söylenileni ve bekleneni zamanında, eksiksiz yerine getirmesini isterler. Çocuklarını mevcut potansiyelinden daha yukarıda görür ve gerçekdışı beklentilere girerler. İşler planladıklarının dışında bir şekilde sürerse kontrollerini kaybedip aşırı tepki verebilirler.

Her ihtimali değerlendirerek hareket ederler. Dolayısıyla çocuk yaşamında kolay kolay aksiliklerle karşılaşmaz. Bu da problemlerle başa çıkabilme mekanizmasının gelişmemesine neden olur.

Demokratik, Destekleyici, Güvenilir Ebeveyn Tutumları

Demokratik ebeveyn tutumlarında ebeveynler çocuklarını erken yaşlardan itibaren hoşgörü ve sevgi ile yetiştirirler. Bu aile yapısında ailedeki bireyler birbirini sever ve sayar. Korku kültürü egemen değildir. Cezalandırma yoktur. Ebeveynler ceza vermek yerine çocuklarına hatalarından ders çıkarmasını öğretirler. Çocukların erken yaşlardan itibaren aile içi kararlarda söz hakkı vardır. Çocuğun duygu, düşünce ve fikirlerine önem verilir ve dinlenir.

Çocuklarla etkin zaman geçirilir ve çocuklara önemli oldukları hissettirilir. Bu ailede de kurallar ve sınırlar vardır. Ancak bu sınır ve kurallar bireylerin güvenliği ve iş bölümü içindir. Çocuğa yaşıyla ilgili görevler verilerek sorumluluk bilinci geliştirilir. Çocuk yine yaşıyla uyumlu olacak şekilde kendi kararlarını almayı öğrenir. Demokratik, destekleyici, güvenilir ebeveyn tutumları sağlıklı bir birey yetiştirmek için uygulanması gereken sağlıklı ebeveyn tutumudur.

Böyle bir ailede yetişen çocuk ebeveynlerinden korktuğu için değil ebeveynlerini mutlu etmek ve geleceğine yön verebilmek için başarılı olmak ister. Daha bilinçli, özgüven ve özsaygı sahibi bireylerdir. Bu çocukların sosyal becerileri de gelişmiştir. İletişimleri kuvvetlidir, girişkendirler. Empatik iletişim kurabilirler. Kendilerinden emindirler ve geleceğe dönük hedefleri, hayalleri vardır. Karar alırken yönlendirmeye gereksinim duymaz ama ailelerinin de fikirlerine önem verirler.

